

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(nidnuc)

“ ” 20 p.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи на здобуття
освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»
(шифр та найменування спеціальності)

на тему: «Акцизний податок: фінансова та регулююча роль»

Виконавець:

Студентка факультету фінансів та банківської справи

Дормідонтова Дар'я Сергіївна
/підпис/

Науковий керівник:

К.Е.Н., ДОЦЕНТ

Коцюрубенко Г.М.

/підпис/

Одеса 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Необхідність розвитку теоретичних засад та здійснення прикладних розробок з питань фіскальної та економічної ефективності акцизів, наукового обґрунтування методики розрахунку їх ефективності свідчить про актуальність, теоретичну та практичну значущість теми дипломної роботи.

Мета дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження ролі акцизного податку в доходах бюджету та з огляду на вітчизняні реалії запропонувати напрямки його вдосконалення.

Завдання дослідження:

- розглянути сутність та значення акцизного оподаткування в системі непрямих податків;
- дослідити еволюцію акцизного податку в Україні;
- здійснити аналіз акцизного збору в сучасних економічних умовах;
- запропонувати напрямки вдосконалення адміністрування акцизного податку в Україні;
- на основі моніторингу світового досвіду адміністрування акцизного податку запропонувати нові вектори вдосконалення акцизного оподаткування.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження дипломної роботи є акцизний податок.

Предмет дослідження. Предметом дослідження дипломної роботи є процес надходження акцизного податку до бюджету.

Методи дослідження. Дипломна робота виконана із застосуванням таких загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, як: діалектичний підхід, системний аналіз, логічний та історичний методи, методи порівняльного аналізу – при виявленні загальних і специфічних рис у структурі акцизного податку в Україні та в інших країнах, вивченні вітчизняного та зарубіжного досвіду справляння акцизів; метод аналізу та

синтезу – для класифікації факторів впливу на фіскальну та економічну ефективність акцизів; статистичні методи – при виявленні тенденцій у показниках адміністрування акцизного податку.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є Податковий кодекс України, нормативно-правові акти з питань адміністрування акцизного податку, енциклопедична, навчальна й монографічна література, публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, статистичні матеріали Державної Казначейської служби та Державного комітету статистики України, мережа інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, основної частини, висновків, переліку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи становить 58 сторінок комп'ютерного тексту. У роботі наведено 5 рисунків, 5 таблиць та 4 додатки. Список використаних джерел налічує 40 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні засади акцизного оподаткування*» висвітлено сутність акцизного податку як форми специфічних акцизів, а також механізм обчислення, порядок та терміни сплати акцизного податку.

У другому розділі «*Оцінювання ефективності акцизного оподаткування в Україні*» проаналізовано надходження акцизного податку до Державного бюджету, проведено оцінку впливу акцизного податку на розвиток економіки України.

У третьому розділі «*Шляхи вдосконалення акцизного оподаткування в Україні*» подано інформацію про світовий досвід акцизного оподаткування та можливість його імплементації в українську практику, запропоновані напрями удосконалення акцизного оподаткування з урахуванням інтеграційних процесів в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Основним завданням побудови сучасної системи акцизного оподаткування є визначення балансу між виконанням акцизним податком фіскальної функції, яка проявляється в формуванні доходної частини бюджету, та регулюючої, адже саме акцизний податок є одним з найголовніших інструментів обмеження споживання алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

2. Акцизний податок є одним із перших податків, які використовували практично усі країни світу. Сучасна система акцизного оподаткування в Україні бере свій початок в 1992 році після прийняття Декрету КабМіну України “Про акцизний збір”. З того часу система акцизного оподаткування зазнала суттєвих змін, проте, говорити про відповідність такої системи кращим світовим стандартам поки що не приходиться. Протягом останніх років в Україні суттєво зростають ставки акцизного податку, що призвело до підвищення його фіскальної ефективності зменшення обсягів споживання шкідливої продукції.

3. Прийняття Податкового кодексу України внесло суттєві корективи в механізм адміністрування акцизного податку. Окрім того, набрання чинності ПКУ призвело до уніфікації податкового законодавства, що позитивно вплинуло на діяльність платників податків та скорочення обсягів тіньового сектору через впровадження дієвих механізмів контролю у першу чергу за виробництвом та реалізацією тютюнових виробів та лікєро-горілкової продукції.

4. За проведеним аналізом у 2018 році до державного бюджету України надійшло 118,8 млрд грн. надходжень від цього податку. В загальному, частка акцизного податку у всіх податкових надходженнях склала близько 13 %. Найбільшу частку серед підакцизних товарів займають нафтопродукти (42%). Саме тому оподаткування цієї галузі є досить привабливим з точки зору наповнення державного бюджету. Підвищення ефективності державної політики у сфері регулювання акцизного податку є важливим резервом у

збільшенні доходів державного бюджету та, як наслідок, підвищення соціальних стандартів населення.

5. Імплементация позитивного зарубіжного досвіду адміністрування акцизного податку в найшвидшій перспективі. В Україні ставки на згадану підакцизну продукцію є суттєво нижчими, аніж в країнах ЄС. Звідси ми вважаємо, що приведення ставок акцизного податку до рівня країн Єврозони забезпечить наступне: зростання обсягів бюджетних надходжень; зменшення споживання суспільно небезпечної продукції (алкоголь, тютюнові вироби); унеможливити здійснення контрабанди алкогольних та тютюнових виробів до країн Європи.

АНОТАЦІЯ

Дормідонтова Д.С. «Акцизний податок: фінкальна та регулююча роль».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «6.030508 Фінанси і кредит»

Одеський національний економічний університет – Одеса, 2019

У роботі розглядаються теоретичні засади акцизного оподаткування. Проведено оцінку ефективності акцизного оподаткування в Україні. Досліджено світовий досвід акцизного оподаткування та можливість його імплементації в українську практику та запропоновано напрями удосконалення акцизного оподаткування з урахуванням інтеграційних процесів в Україні.

Ключові слова: акцизне оподаткування, специфічні акцизи, імплементація зарубіжного досвіду акцизного оподаткування в українську практику, інтеграційні процеси.

ANNOTATION

Dormidontova D. « Excise tax: fiscal and regulatory role »

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty «7.03050801. Finance and Credit»

Odessa National Economics University – Odessa, 2019

The work deals with the theoretical basis of excise taxation. The efficiency of excise taxation in Ukraine was assessed. The world experience of excise taxation and the possibility of its implementation in domestic practice are studied and the directions of improvement of excise taxation taking into account the integration processes in Ukraine are proposed.

Key words: excise taxation, specific excises, implementation of foreign experience of excise taxation in Ukrainian practice, integration processes.